KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 14 päivänä lokakuuta 1998,

Espanjan myöntämästä tuesta Magefesa-yhtymälle ja sen seuraajille

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 3211)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(1999/509/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen ja erityisesti sen 92 artiklan sekä 93 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan,

on edellä mainittujen säädösten mukaisesti kehottanut niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

Komissio, joka helmikuussa 1997 vastaanotti seitsemän valitusta, päätti 16 päivänä heinäkuuta 1997 aloittaa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn, joka koski Magefesa-yhtymälle ja sen seuraajille vuodesta 1989 lähtien myönnettyä tukea. Komissio teki vuonna 1989 talousesineitä valmistavalle Magefesalle myönnettävää tukea koskevan kielteisen päätöksen 91/1/ETY ([1]).

Samalla komissio pyysi Espanjan hallitukselta yksityiskohtaisia tietoja Magefesa-yhtymälle ja sen seuraajille myönnetyn yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperinnästä sekä kyseisen yhtymän nykyisestä rakenteesta ja sen oikeudellisesta ja taloudellisesta asemasta.

Komissio pyysi Espanjan hallitusta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti 6 päivänä elokuuta 1997 päivätyllä kirjeellä esittämään huomautuksensa kuukauden kuluessa. Muille jäsenvaltioille ja niille, joiden etua asia koskee, ilmoitettiin EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([2]) ja niitä kehotettiin esittämään huomautuksensa.

Espanjan viranomaiset vastasivat ilmoitukseen menettelyn aloittamisesta 12 päivänä marraskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä, jossa he esittivät huomautuksensa ja asiaa koskevia tietoja.

Kaksi kilpailijaa ja Industrias Domésticas SA:n (jäljempänä 'Indosa') ammattiyhdistykset esittivät huomautuksensa 28 päivänä marraskuuta 1998 päivätyillä kirjeillä. Nämä toimitettiin edelleen Espanjan viranomaisille 17 ja 23 päivänä joulukuuta 1997 sekä 9 päivänä tammikuuta 1998 päivätyillä kirjeillä, jotta viranomaiset voisivat esittää näihin liittyvät huomautuksensa. Espanjan viranomaiset eivat esittäneet huomautuksia.

Indosan vuonna 1989 yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todettua tukea sekä uutta tukea saaneen yrityksen konkurssipesän hoitaja esitti huomautuksensa 27 päivänä marraskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Espanjan hallitus liitti tämän kirjeen 24 päivänä huhtikuuta 1998 päivättyyn, jäljempänä mainittuun kirjeeseensä.

Koska komission mielestä menettelyn alkaessa oli edelleen olemassa kysymyksiä, joita Espanjan hallitus ei vastauksessaan selvittänyt, lähetettiin Espanjan hallitukselle lisätietopyyntö 24 päivänä helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä. Espanjan viranomaiset toimittivat edellä mainitulla 24 päivänä huhtikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä moniosaisen asiakirjan, joka sisälsi toimitettua tietoa tukevia liitteitä.

II YHTYMÄN RAKENNE

Magefesa-yhtymä ([3]) ja sen seuraajayritykset valmistavat taloustavaroita, kuten painekattiloita, paistinpannuja ja aterimia ruostumattomasta teräksestä. Yhtymän rakenne selviää seuraavasta kaaviosta:

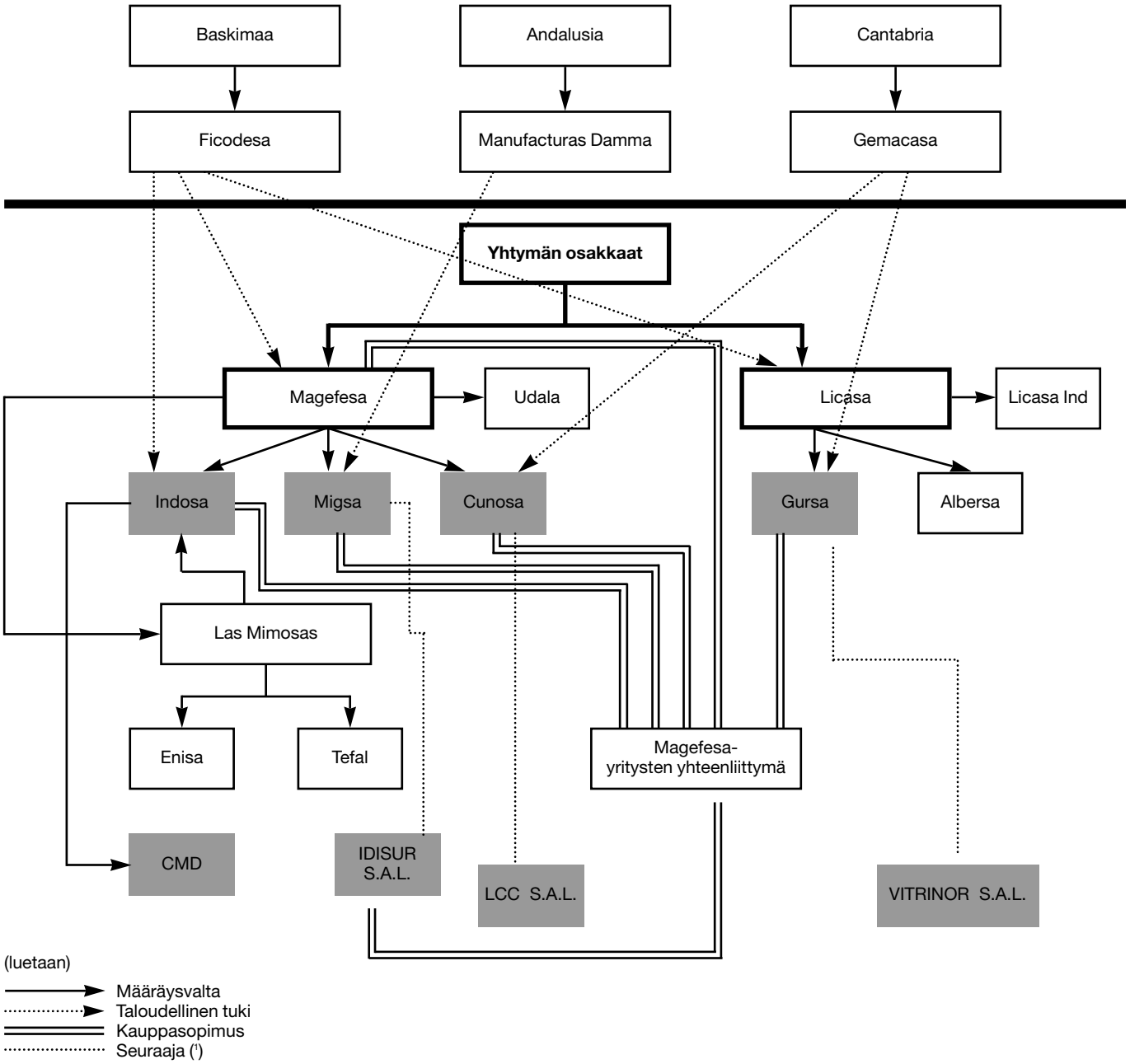
([1]) EYVL L 5, 8.1.1991, s. 18.

([2]) EYVL C 330, 1.11.1997, s. 2.

([3]) — Magefesa-yhtymä, johon kuuluvat emoyritys Manufacturas Generales de Ferretería SA:n (jäljempänä 'Magefesa'), teollisuusyhtiöt Cubertera del Norte SA (jäljempänä 'Cunosa'), Manufacturas Inoxidables Gibraltar SA (jäljempänä 'Migsa'), Indosa, investigación y Desarrollo Udala SA sekä yhtiö Las Mimosas SA (jäljempänä 'Inlamisa'), jonka kautta Magefesa osallistui Edificios y Naves Industrialesin (jäljempänä 'Enisa') ja Tefal España SA:n toimintaan;

— Holding-yhtiö Licasa, joka omistaa La Industrial Cuchillería Alavesa SA:n, Licasa Patrimonial SA:n, Manufacturas Gur SA:n (jäljempänä 'Gursa'), Alberdi Hermanos SA:n (jäljempänä 'Albersa') ja Licasa Industrial SA:n;

— useat yhtymän yhtiöt (Magefesa, Cunosa, Gursa, Migsa, Indosa) muodostivat myös kaupallisen yhteenliittymän, Agrupación de Empresas 'Magefesa', jonka kautta ne ostivat raaka-aineensa ja järjestivät tuotteidensa markkinoinnin.

Huom

(1) Tässä päätöksessä 'seuraajilla' tarkoitetaan (ilman oikeusseuraamuksia) Migsan, Cunosan ja Gursan entisten työntekijöiden perustamia yrityksiä, jotka toimivat samoissa tiloissa, käyttävät samoja koneita ja valmistavat samanmerkkisiä tuotteita kuin edeltäjänsä.

Joulukuussa 1985 autonomiset aluehallinnot, joiden alueella Magefesa-yhtymän yritykset toimivat, perustivat seuraavat kolme väliyhtiötä, joiden oli tarkoitus ohjata vuonna 1989 yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen käyttöä:

— autonomisen aluehallinnon määräysvaltaan kuuluva Manufacturas Damma, SA (jäljempänä 'Manufacturas Damma') Andalusiassa,

— autonomisen aluehallinnon määräyvaltaan kuuluva Gestión de Magefesa SA (jäljempänä 'Gemacasa') Cantabriassa,

— Fiducias de la cocina y derivados, SA (jäljempänä 'Ficodesa') Baskimaassa, joka on yksityinen, vaikkakin erikoissopimuksen perusteella Baskimaan autonomisen aluehallinnon määräysvaltaan kuuluva yhtiö.

Nämä yhtiöt valvoivat tuen käyttöä ja toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa varmistaen samalla Magefesa-yhtiöiden toiminnan jatkumisen estämällä velkojia ulosmittaamasta saataviaan yrityksen rahoitusvaroista ja sen kiinteästä omaisuudesta. Tätä tarkoitusta varten väliyhtiöt tekivät keskenään sopimuksia, joiden perusteella ne markkinoivat aiemmin yksittäisiltä yrityksiltä saadun Magefesan koko tuotannon ja samalla hallinnoivat

teollisuusyritysten tarvitsemia varoja, raaka-aineita ja puolivalmisteita.

Valitusten toimitusajankohtana vuonna 1997 eräät Magefesan yritykset oli asetettu konkurssiin (Magefesa, Indosa, Cunosa) ja toisten toiminta oli keskeytetty (Migsa, Gursa). Lisäksi Indosan konkurssipesän hoitaja perusti marraskuussa 1994 Indosa Derio, S.L.:n, joka on hiljattain muutettu Compañia de Menaje Doméstico, S.L.:ksi (jäljempänä 'CMD'), tarkoituksena mahdollistaa Indosan tuotannon jatkaminen. Magefesa-yhtymän neljä toimivaa yritystä (Indosa, Migsa, Cunosa ja Gursa) työllistivät yli 800 työntekijää vuoteen 1993 asti.

Indosa työllistää nykyään 330 henkilöä ja sen liikevaihto oli vuonna 1997 noin 3 000 miljoonaa Espanjan pesetaa. Se on yhtymän ainoa vielä toimintaa harjoittava yritys. Sen tuotanto keskittyy painekattiloiden ja keittoastioiden valmistukseen.

Osa Cunosan (konkurssissa), Migsan ja Gursan (toiminta keskeytetty) entisistä työntekijöistä perusti La Compañía de Cubiertos, S.A.L:n (jäljempänä 'LCC'), Idisur, S.A.L.:n (jäljempänä 'IDISUR') ja Vitrinor, S.A.L:n (jäljempänä 'Vitrinor') ([4]).

Magefesa-yhtymä lakkautettiin 29 päivänä lokakuuta 1996.

Väliyhtiöistä Ficodesa asetettiin konkurssiin vuonna 1995, Gemacasa ja Manufacturas Damma ovat keskeyttäneet toimintansa.

III **TUET**

Komissio on päättänyt aloittaa EY:n perustuumissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn seuraavista syistä:

— Magefesa-yhtymän ja sen seuraajien verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättäminen,

— Indosan tuotannon jatkaminen vuonna 1994 tehdystä konkurssista huolimatta sekä tämän verotuksellisten ja sosiaaliturvaan liittyvien velvoitteiden laiminlyöminen,

— Baskimaan hallituksen aikomus myöntää Indosalle 804 miljoonan Espanjan pesetan takaus, jolla katettaisiin tilapäisluotto, joka otettaisiin ennen kuin yritys saisi vastaavan määrän tukea Fondo de Garantía Salarialilta (jäljempänä 'FOGASA') ([5]) ja työministeriöltä,

— Fogasan ja työministeriön suorittamat tai aiotut tukimaksut Magefesa-yhtymän yrityksille.

Komissio otti huomioon EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä aloittaessaan, että vuonna 1989 yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettuja tukia ei ole ilmeisesti peritty takaisin. Komissio muistutti, että jokaisen tuen soveltuvuus on riippuvainen seuraavien, päätöksessä 91/1/ETY yhteismarkkinoille soveltumattomiksi todettujen tukien takaisinperimisestä:

— Fogasan myöntämä tavallisista markkinaehdoista poikkeava 2 085 miljoonan Espanjan pesetan laina, jolla maksettiin korvauksia toimintasuunnitelman perusteella irtisanotuille työntekijöille,

— yhteensä 1 580 miljoonan Espanjan pesetan takaukset lainoille (972 miljoonaa Baskimaan aluehallinnolta, 512 miljoonaa Cantabrian aluehallinnolta, 96 miljoonaa Andalusian aluehallinnolta) ([6]),

— yhteensä 1 094 miljoonan Espanjan pesetan tuet, joita ei tarvitse maksaa takaisin (803 miljoonaa Baskimaan aluehallinnolta, 262 miljoonaa Cantabrian aluehallinnolta ja 29 miljoonaa ([7]) Andalusian aluehallinnolta) ([8]),

([4]) S.A.L. on lyhenne sanoista Sociedad Anónima Laboral, henkilökunnan perustama osakeyhtiö. LCC, Idisur ja Vitrinor perustettiin 9 päivänä kesäkuuta 1994, 22 päivänä huhtikuuta 1993 ja 27 päivänä maaliskuuta 1995. Idisur teki 1 päivänä lokakuuta 1993 liiketoimintaa koskevan sopimuksen Magefesa-yhtymän kanssa.

([5]) Säädetty kuninkaallisessa päätöksessä 505/1985 6 päivänä maaliskuuta.

([6]) Lainojen takaukset: i) Baskimaan aluehallinnolta 972 miljoonaa Espanjan pesetaa, myönnetty 11 päivänä kesäkuuta tehdyn päätöksen 150/1985 perusteella seuraavasti: 300 miljoonan takaus, myönnetty 21 päivänä tammikuuta 1986 suoraan Indosalle; 672 miljoonan takaus, myönnetty 3 päivänä kesäkuuta 1986 Ficodesalle, käytettäväksi Magefesa- ja Licasa-alayhtymien Baskimaassa sijaitsevissa yrityksissä; ii) Cantabrian alueviranomaisten maaliskuussa 1986 myöntämä, 512 miljoonan Espanjan pesetan takaus Gemacasalle, käytettäväksi yrityksissä Cunosa ja Gursa, iii) *Sociedad para la Promoción y Reconversación Industrial de Andaluca*:n (Soprea, nykyään *Instituto de Fomento Andalucía*) 14 päivänä helmikuuta 1986 sekä 5 päivänä helmikuuta 1987 myönnetty 96 miljoonan Espanjan pesetan suuruinen takaus Manufacturas Dammalle, käytettäväksi yrityksessä Migsa.

([7]) Päätöksessä 91/1/ETY ja päätöksessä menettelyn aloittamisesta mainittu 39 miljoonan Espanjan pesetan summa on korjattu Espanjan viranomaisten toimittamien asiakirjojen perusteella.

([8]) Avustukset: i) Baskimaan aluehallinnon 3 päivänä kesäkuuta 1986 myöntämä 803 miljoonan avustus Ficodesalle, käytettäväksi Baskimaassa toimivien Magefesa- ja Licasa-alayhtymiin kuuluvissa yrityksissä, 11 päivänä kesäkuuta tehdyn päätöksen 150/1985 perusteella; ii) Cantabrian aluehallinnon lokakuussa 1986 myöntämä 262 miljoonan tuki Gemacasalle, käytettäväksi yrityksissä Cunosa ja Gursa; iii) Andalusian aluehallinnon 29 päivänä toukokuuta 1987 myöntämä, päätökseen 92/1987 perustuva tuki Manufacturas Dammalle, Migsan uudistukseen tarkoitettujen sosiaalimaksujen tukemiseksi.

— yhteensä 9 miljonnan Espanjan pesetan korkotukilaina.

Espanjan hallitusta sekä Baskimaan, Cantabrian ja Andalusian aluehallintoja pyydettiin perimään yhteismarkkinoille soveltumaton tuki takaisin seuraavasti:

— muuttamalla Fogasan myöntämä tavallisista markkinaehdoista poikkeava 2 085 miljoonan Espanjan pesetan laina markkinaehtoiseksi tai poistamalla lainaan sisältyvä tukiosuus mitätöimällä se tai muilla sopivilla toimenpiteillä,

— perumalla lainoihin liittyvät 1 580 miljoonan Espanjan pesetan takaukset,

— perimällä takaisin 1 094 miljoonan Espanjan pesetan tuki.

IV HUOMAUTUKSET NIILTÄ, JOITA ASIA KOSKEE

Ne, joiden etua asia koskee, toimittivat seuraavat huomautukset:

— yksi kilpailijoista korosti, että Vitrinor, Gursan entisten työntekijöiden perustama yhtiö, käytti Gursan toimitiloja suorittamatta minkäänlaista vastikemaksua,

— toinen kilpailija ilmoitti, että: i) laitonta tukea ei ole peritty takaisin; ii) Indosa ei ole maksanut veroja eikä sosiaaliturvamaksuja päätöksen 91/1/ETY tekemisen jälkeen; iii) Magefesan tuotteita myytiin 33 prosenttia alemmilla hinnoilla kuin kilpailijoiden tuotteita; iv) kaikki tämä oli valtion ja autonomisten alueiden viranomaisten nimittämien konkurssipesän hoitajien sallimaa,

— ammattiyhdistysten edustajat ilmoittivat Fogasan toimenpiteiden olevan työntekijöiden eikä yrityksen hyväksi. Samalla he ilmoittivat komissiolle työntekijöiden perustaneen eläkerahaston omilla varoillaan.

Indosan konkurssipesän hoitaja, joka oli saanut vuonna 1989 yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todettua tukea sekä uutta tukea, toimitti huomautuksensa 27 päivänä marraskuuta 1997 päivätyllä kirjeellä. Nämä huomautukset liitettiin Espanjan hallituksen 24 päivänä huhtikuuta 1998 päivättyyn kirjeeseen, jota käsitellään VI luvussa.

V ESPANJAN VASTAUS ILMOITUKSEEN MENETTELYN ALOITTAMISESTA

a) Vuonna 1989 myönnetyn yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperintä

Päätöksessä 91/1/ETY soveltumattomaksi todetun tuen takaisinperimisestä voidaan todeta seuraavaa:

Fogasan myöntämä 2 085 miljoonan Espanjan pesetan suuruinen ja markkinaehdoista poikkeava laina päätettiin vuonna 1990 muuttaa markkinaehtoiseksi. Koska yritykset eivät kuitenkaan noudattaneet ehtoja ([9]), Fogasa aloitti pakkoperinnän, joka johti Magefesa-yhtymän tavaramerkkien takavarikointiin.

Vuonna 1990 Espanjan valtioneuvostoa (Consejo de Estadoa) pyydettiin selittämään, miten Espanja aikoi soveltaa päätöstä 91/1/ETY Baskimaan, Cantabrian ja Andalusian aluehallintojen myöntämien 1 508 miljoonan Espanjan pesetan suuruisten lainatakauksien ja 1 104 miljoonan Espanjan pesetan suuruisten tukien, joita ei tarvitse maksaa takaisin, takaisinmaksun osalta.

Kyseinen neuvosto määräsi autonomiset aluehallinnot mitätöimään takaukset välittömästi ja perimään ne takaisin tuen saajilta. Tukien, joita ei tarvitse maksaa takaisin, osalta autonomiset aluehallinnot määrättiin mitätöimään niiden myöntämistä koskeva päätös ja perimään jo myönnetyt tuet takaisin.

Autonomiset aluehallinnot toimivat seuraavalla tavalla:

— Baskimaan aluehallinto: lainojen takauksia ei peritty välittömästi takaisin, kuten valtioneuvosto oli suositellut, vaan vuosina 1989—1993 perittiin yhteensä 1 365 717 623 Espanjan pesetaa (pääoma ja korot). Hallinnon takaisinmaksuvaatimusten osoittauduttua tuloksettomiksi se aloitti pakkoperinnän (välitön täytäntöönpano), joka ei myöskään tuottanut tulosta. Maaliskuussa 1994 Baskimaan aluehallinto päätti kumota päätöksen, jolla myönnettiin tukia, joita

([9]) Kuten tämän jakson kohdassa b) selvitetään, markkinaehdoista poikkeava laina myönnettiin niin sanotun ”takaisinmaksusopimuksen” (acuerdo de devolución) perusteella. Fogasa, joka oli lain nojalla ryhtynyt ajamaan työntekijöiden oikeuksia velkojarityksiä vastaan, päätti voimassa olevan lainsäädännön perusteella olla panematta takaisinperintää välittömästi täytäntöön, vaan tehdä samanlainen ”takaisinmaksusopimus”.

ei tarvitse maksaa takaisin – siis runsaat neljä vuotta päätöksen 91/1/ETY jälkeen. Ficodesalle toimitettiin 25 päivänä tammikuuta 1995 maksuvaatimus, mutta yritys oli jo asetettu konkurssiin (19 päivästä tammikuuta 1995 lähtien).

Molemmat perimättömät saatavat (lainan takaukset ja avustukset) liitettiin Ficodesan velkaluetteloon. Espanjan viranomaiset eivät ilmoittaneet komissiolle näiden lainojen välisestä etuoikeusjärjestyksestä. Koska kyse on julkisista veloista, ne on Espanjan lainsäädännön mukaan asetettava samalle sijalle muiden julkisten velkojen kanssa.

— Andalusian aluehallinto: Manufacturas Damman omistava El Instituto de Fomento de Andalucía (jäljempänä 'IFA'), pantuaan 96 miljoonan Espanjan pesetan suuruisten lainan takauksen täytäntöön ja vaadittuaan tuloksetta takauksia Manufacturas Dammalta takaisin, julisti 17 päivänä kesäkuuta 1993 kyseisen lainan perimättömäksi. Autonominen hallinto ilmoitti aloittaneensa 21 päivänä marraskuuta 1990 menettelyn tukien, joita ei tarvitse maksaa takaisin, myöntämistä koskevan päätöksen kumoamiseksi; tätä menettelyä ei kuitenkaan jatkettu, sillä Manufacturas Dammalla ei ollut jakokelpoisia varoja.

— Cantabrian aluehallinto: Lainatakauksia ei peritty takaisin välittömästi valtioneuvoston määräyksen mukaisesti, vaan vuosina 1994—1995. Espanjan viranomaiset eivät ole toimittaneet yksityiskohtaista tietoa avustusten takaisinperinnästä ja huomauttivat ainoastaan ettei Cunosalla ja Gursalla ollut jakokelpoisia varoja. Tästä syystä kaikki Gemacasan tuen takaisinmaksua koskevat vaatimukset ovat jääneet tuloksettomiksi. Espanjan viranomaiset eivät ole selittäneet, miksi Gemacasa tai autonominen hallinto eivät ole liittäneet myönnettyä soveltumatonta tukea konkurssipesän velkaluetteloon.

b) **Päätöksen 91/1/ETY jälkeen myönnetyt uudet tuet**

FOGASAn ja työ- ja sosiaaliministeriön myöntämät tuet

Espanjan viranomaiset ilmoittivat Fogasan olevan rahasto, joka yrityksen joutuessa selvitystilaan tai konkurssiin maksaa korvauksia työntekijöille ja ajaa lain nojalla heidän oikeuksiaan, kuitenkin vain laillisten vaatimusten osalta. Tämä tarkoittaa, että Fogasa voi aloittaa yritystä vastaan oikeusmenettelyn, joka tähtää työntekijöille suoritettavien maksujen perimiseen. Fogasa voi vaihtoehtoisesti välittömän oikeusmenettelyn sijaan tehdä "takaisinmaksusopimuksen", jonka allekirjoittaminen johtaa asiassa aloitetun oikeusmenettelyn lykkäämiseen. Espanjan viranomaisten mukaan näin on erityisesti tapauksessa, jossa maksut työntekijöille suoritetaan ennen jokaisen tapauksen yksityiskohtaista, asiakirjoihin perustuvaa tutkimista. Päätös takaisinmaksusopimuksen tekemisestä tehdään joka tapauksessa erikseen. Sopimuksen tekemisestä tehdyn päätöksen täytyy taata "velallisen sijaisen tehokkuus, liiketoiminnan jatkuvuus ja työpaikkojen turvaaminen" (kuninkaallisen päätöksen 505/1985 32 artikla). Sopimuksen tekoon tarvittavat säännöt ja ehdot on vahvistettu 20 päivänä elokuuta 1985 tehdyssä ministeriön päätöksessä.

Espanjan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan Fogasa ja Magefesa-yhtymä eivät ole tehneet takaisinmaksusopimusta, joka olisi päätöksessä 91/1/ETY mainittujen soveltumattomaksi todettujen sopimusten kaltainen ja joka sisältäisi markkinaehdoista poikkeavia takaisinmaksuehtoja.

Työ- ja sosiaaliministeriön Indosan irtisanotuille työntekijöille myöntämän poikkeuksellisen tuen osalta Espanjan hallitus ilmoitti, että 437 571 733 Espanjan pesetaa maksettiin 5 päivänä maaliskuuta 1997, jotta Indosan 120 työntekijälle työsuhteen päättyessä maksettavat työttömyyskorvaukset ja eläkkeet voitaisiin hoitaa asianmukaisesti.

Jatkuva verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättäminen

Espanjan viranomaiset tomittivat tietoja verojen ja sosiaaliturvamaksujen määrästä, joita Indosa, Cunosa ja Magefesa eivät ole maksaneet vuodesta 1989 lähtien eli sekä ennen että jälkeen niiden konkurssiin asettamisen. Biskajan veroviranomaisille Indosan konkurssiin asettamisen jälkeen maksettavista veroista ei ole toimitettu tietoja. Tämän lisäksi viranomaiset ilmoittivat valtion vero- ja sosiaaliturvaviranomaisten soveltamista toimenpiteistä, jotka liittyvät Gursaan ja Migsaan, joiden toiminta on keskeytetty. Viranomaiset selittivät myös, ettei vastuu Gursan ja Migsan veloista siirtynyt niiden seuraajille Vitrinorille ja Idisurille, koska uudet yritykset oli perustettu oikeudellisesti vanhoista yrityksistä riippumattomiksi ja perustajat olivat irtisanottuja työntekijöitä.

Muille yrityksille myönnetyt tuet

Andalusian aluehallinto toimitti tiedot Idisurin saamista aluetuista.

VI **ESPANJAN VIRANOMAISTEN MENETTELYN AIKANA TOIMITTAMAT LISÄTIEDOT JA VASTAUKSET**

Komissio pyysi 24 päivänä helmikuuta 1998 päivätyllä kirjeellä lisätietoja seuraavista asioista:

— Komissio pyysi luettelon konkurssiin asetettujen yritysten (Magefesa, Indosa, Cunosa) velkojista, heidän saatavistaan ja näiden etuoikeusjärjestyksestä.

— Toimintansa keskeyttäneiden yritysten (Migsa ja Gursa) tapauksessa selityksen siitä, miksi johto ei asettanut näitä yrityksiä konkursiin niiden maksukyvyttömyydestä huolimatta. Samalla pyydettiin selvitystä menettelytavasta, jota käytettiin siirrettäessä kyseisten yritysten varoja henkilökunnan perustamiin uusiin yrityksiin (Idisur ja Vitrinor).

— Selitystä siitä, miksi konkurssipesän hoitajat, joista kaksi olivat sosiaaliturvaviranomaisten ja Biskajan veroviranomaisten nimittämiä, olivat sallineet Indosan toiminnan jatkumisen konkurssista huolimatta. Komissio pyysi todistetta oikeuden päätöksestä tai velkojien sopimuksesta, jolla olisi hyväksytty toiminnan jatkuminen. Lisäksi pyydettiin tietoja konkurssinjälkeisestä velkaantumisesta valtiolle sekä alueellisille veroviranomaisille ja sosiaaliturvaviranomaisille.

— Tietoja Espanjan viranomaisilta entisten työntekijöiden Gursan ja Migsan varoilla perustamille Vitrinorille ja Idisurille mahdollisesti myönnetyistä tuista.

Espanjan viranomaiset toimittivat 24 päivänä huhtikuuta 1998 kysymyksiä selvittävän laajan asiakirjan liiteineen.

a) **Vuonna 1989 yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen takaisin periminen**

Andalusian ja Cantabrian aluehallinnot olivat sitä mieltä, että kyseinen tuki olisi perittävä takaisin väliyhtiöiltä eli Manufacturas Dammalta (Andalusia) ja Gemacasalta (Cantabria), sillä ne olivat virallisesti tuen ja takausten saajia. Espanjan hallituksen mukaan Gemacasa oli toimintaohjelman täytäntöönpanon aikana myöntänyt Cunosalle ja Gursalle tarkemmin määrittelemättömiä tukia, joiden takaisinperimisestä luovuttiin yritysten kriittisen tilan takia. Manufacturas Damma, Migsan velkoja, oli Espanjan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan myyty symbolisella 1:llä Espanjan pesetalla jälkimmäiselle kesäkuussa 1993, mikä merkitsee luopumista yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperimisestä. Andalusian autonominen aluehallinto selitti, ettei Manufacturas Dammaa ole asetettu konkurssiin, koska heidän mielestään ei ollut sopivaa, että aloitteen tekisi yhtiön ainoa osakas.

Baskimaan aluehallinnon myöntämistä tuista ei saatu uutta tietoa.

b) **Päätöksen 91/1/ETY jälkeen myönnetty uusi tuki**

Fogasan ja työ- ja sosiaaliministeriön suorittamat maksut

Epanjan viranomaiset toimittivat luettelon Fogasan suorittamista maksuista Indosan, Cunosan, Migsan ja Gursan työntekijöille sekä vahvistuksen työ- ja sosiaaliministeriön suorittamista maksuista Indosan työntekijöille.

(ESP)

Indosa	416 455 625
Gursa	612 972 521
Cunosa	81 813 513
Migsa	198 413 068

Valitusten mukaan Indosa olisi pyytänyt uutta tukea Fogasalta ja työ- ja sosiaaliministeriöltä ja Baskimaan aluehallinnon oli tarkoitus myöntää miljardin pesetan takaus rahoja odoteltaessa otettavaan tilapäisluottoon. Espanjan hallitus on vahvistanut Indosan neuvotelleen syyskuussa 1996 Baskimaan viranomaisten kanssa 120 työntekijän varhaiseläkkeiden rahoittamisesta. Baskimaan aluehallinto päätti kuitenkin olla myöntämättä 804 miljoonan Espanjan pesetan takausta EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen vuoksi, jossa komissio muistuttaa Espanjan viranomaisia 93 artiklan 3 kohdan lykkäävästä vaikutuksesta.

Työ- ja sosiaaliministeriön toimenpiteiden vuoksi Baskimaan aluehallinto hyväksyi 9 päivänä elokuuta 1996 Indosan 120 työntekijän työsopimuksen irtisanomisen. Työministeriö myönsi 18 päivänä marraskuuta 1996 poikkeuksellisen tuen työttömyyskorvaus- ja varhaiseläkemaksujen kattamiseksi. Tämä perustui 5 päivänä huhtikuuta 1995 tehtyyn ministeriön päätökseen (Orden Ministerial), joka koski työntekijöiden sosiaalisia hätätilanteita. Tarkoituksena oli taata työntekijöille: i) suurin mahdollinen työttömyystuki työsopimuksen irtisanomista seuraavan 24 kuukauden aikana ja ii) taloudellisesti parhaimmalla mahdollisella tavalla turvattu varhaiseläke. Irtisano-

tuille Indosan työntekijöille maksettiin 5 päivänä maaliskuuta 1997 437 471 733 miljoonaa Espanjan pesetaa. Espanjan viranomaiset korostivat maksun tapahtuneen erityisen turvattomassa asemassa olevien työntekijöiden hyväksi.

Verojen ja sosiaaliturvamaksujen jatkuva maksamatta jättäminen

Espanjan hallitus esitti Indosan ja Cunosan velkojaluettelon ja ilmoitti maksamattomien verojen ja sosiaaliturvamaksujen summan. Kyse on seuraavista summista:

Konkurssiin asetettujen yritysten velat

(milj. ESP)

	Sosiaaliturvaviranomaiset	Valtion veroviranomaiset	Alueveroviranomaiset
INDOSA ([1])	4 602	210	1 898
CUNOSA	1 772	790	—

([1]) Seuraavassa kappaleessa käsitellään Indosan konkurssiin asettamisen jälkeen syntynyttä velkakysymystä.

Kokonaissumma: 9 272 miljoonaa Espanjan pesetaa.

Migsan ja Gursan maksamattomat verot ja sosiaaliturvamaksut:

Toimintansa keskeyttäneiden yritysten velat

(milj. ESP)

	Sosiaaliturvaviranomaiset	Valtion veroviranomaiset
Migsa	586	ei ilmoitettu ([1])
Gursa	2 767	525

([1]) Tämä summa ei sisällä Migsan velkoja valtiolle. Espanjan viranomaisten 12 päivänä marraskuuta 1997 päivätyn kirjeen mukaan tätä summaa ei huomioida automaattisessa veronmaksujärjestelmässä (Sistema Informático de Recaudacíon) sen maksamattomaksi julistamisen vuoksi.

Toimintansa keskeyttäneiden yritysten velkojen kokonaissumma: 3 878 miljoonaa Espanjan pesetaa.

Konkurssissa olevien tai toimintansa keskeyttäneiden yritysten velkojen kokonaissumma on 13 150 miljoonaa Espanjan pesetaa, joka vastaa 78,82 miljoonaa ecua ([10]).

Espanjan viranomaisten mukaan syy, miksi he vastoin tavanomaisen velkojan tapoja eivät vaatineet Migsan ja Gursan asettamista konkurssiin, on se, että viranomaiset eivät voi aloittaa menettelyä vain muodollisten syiden perusteella konkurssimenettelyn pitkän kestoajan ja suurten kustannusten vuoksi. Menettely aloitetaan ainoastaan, jos on olemassa todellinen mahdollisuus periä velat yhtiöltä. Lisäksi he korostivat aloittaneensa sekä Migsan että Gursan osalta välittömän täytäntöönpanomenettelyn, joka jäi tuloksettomaksi jakokelpoisten varojen puuttuessa.

Espanjan viranomaiset toimittivat lisäksi tietoa Indosan ja Cunosan suhteen aloitetusta täytäntöönpanomenettelystä, ennen kuin näiden työntekijät olivat vaatineet yrityksen asettamista konkurssiin.

Idisurin ja Vitrinorin perustamisen osalta Espanjan viranomaiset ilmoittivat Migsan ja Gursan omistavan edelleen toimitilat ja vuokranneen nämä uusille, entisten työntekijöiden perustamille yrityksille.

Indosan konkurssiin asettamisen jälkeen maksamatta jätetyt verot ja sosiaaliturvamaksut

Seuraavia julkisia saatavia vaaditaan konkurssimenettelyssä:

(ESP)

Sosiaaliturvaviranomaiset	4 602 668 983
Kunnan veroviranomaiset	1 596 191 052
Fogasa	413 935 458
Valtion veroviranomaiset	134 102 630
Baskimaan aluehallinto	2 800 200
Yhteensä	6 749 698 323

Indosan konkurssimenettelyn ([11]) aikana todetuista lainoista yli puolet sisältyy 40,17 miljoonan ecun kokonaissummaan. Espanjan viranomaiset eivät ole ilmoittaneet näiden vaatimusten etuoikeusjärjestystä.

EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aikana Espanjan hallitus ei ole toimittanut minkäänlaista oikeuden päätöstä toiminnan jatkamisesta konkurssista huolimatta. Espanjan viranomaiset toimittivat kuitenkin 30 päivänä tammikuuta 1995 Indosan velkojien kokouksessa tehdyn pöytäkirjan, jossa toiminnan jatkamiselle myönnetään lupa.

Vaikka konkurssia haettaessa tuomioistuinta pyydettiin nimenomaisesti antamaan lupa Indosan teollisen toiminnan jatkamiseen, tuomioistuimen 19 päivänä heinäkuuta 1994 antamaan tuomioon ei kuitenkaan sisältynyt tämäntapaista päätöstä.

([10]) Summat on ilmoitettu ecuina havainnollistamisen vuoksi (1 ECU = 166,822 Espanjan pesetaa)

([11]) Kokonaissumma on 12 439 688 347 Espanjan pesetaa eli 74,56 miljoonaa ecua. Tähän summaan ei sisälly vuonna 1989 Indosalle myönnetty ja yhteismarkkinoille soveltamattomaksi todettu tuki.

Kuusi kuukautta myöhemmin, 30 päivänä tammikuuta 1995, velkojat kutsuttiin koolle, jotta he nimeäisivät konkurssipesän hoitajat. Sosiaaliturvaviranomaiset ja Biskajan veroviranomainen nimesivät kaksi Espanjan lain vaatimasta kolmesta pesänhoitajasta, muut velkojat nimesivät kolmannen pesänhoitajan. Nämä kolme pesänhoitajaa valitiin äänestämällä. Äänestyksen jälkeen konkurssia vaatineen osapuolen edustaja pyysi velkojia antamaan lausuntonsa teollisen toiminnan jatkamisesta. Pöytäkirjan mukaan ainoastaan Fogasa ja Derion ([12]) kunnallishallinto kannattivat toiminnan jatkamista. Kukaan ei vastustanut. Pöytäkirjasta ei ilmene sosiaaliviranomaisen eikä valtion tai kunnan veroviranomaisen vastustaneen päätöstä, vaikka heillä olisi vaatimustensa suuruuden perusteella ollut tarpeeksi ääniä estääkseen Indosan toiminnan jatkaminen.

Konkurssiin asettamisen (19 päivänä heinäkuuta 1994) ja huhtikuun 1997 välisenä aikana maksamattomien sosiaaliturvamaksujen summa nousi 1 282 117 590 Espanjan pesetaan. Komission pyynnöstä huolimatta Espanjan viranomaiset eivät ilmoittaneet Biskajan kunnallisveroviranomaiselle muodostuneen verovelan määrää kyseiseltä ajanjaksolta.

Espanjan viranomaiset ilmoittivat Indosan maksaneen veroja ja sosiaaliturvamaksuja toukokuusta 1997 lähtien.

Muille yrityksille myönnetty tuki

Espanjan viranomaiset ilmoittivat, ettei Vitrinor saanut tukea ja toimittivat uuden luettelon Idisurille myönnetyistä valtiontuista.

Idisurin erikoislaatuisen tapauksen vuoksi, jossa ainakin osa tuista on myönnetty komission hyväksymistä aluetukiohjelmista, tämä päätös ei koske näitä tukia, vaan niitä käsitellään myöhemmin.

VII **OIKEUDELLINEN ARVIO**

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jollei perustamissopimuksessa toisin määrätä, tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille siltä osin, kun se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Magefesa-yhtymän tarjoamista tuotteista käydään kauppaa jäsenvaltioiden välillä ja tuottajat kilpailevat keskenään. Lisäksi yhtymä toimi aikaisemmin yhteismarkkinoilla ja kuului Espanjan tärkeimpiin tuottajiin tällä alalla.

([12]) Derio (Biskaja) on kunta, jonne Indosa on sijoittautunut.

Indosan vuoden 1996 alussa esittämän rakenneuudistussuunnitelman mukaan Magefesan vuonna 1990 tuottamilla painekattiloilla oli 39 prosentin ja keittoastioilla 37 prosentin osuus Espanjan markkinoilla. Vuonna 1994 samojen tuotteiden markkinaosuus oli 23 ja 13 prosenttia.

Ennen konkurssia tai yritystoiminnan pysäyttämistä ruostumattomasta teräksestä valmistettujen keittiö- ja taloustarvikkeiden (paitsi pöytäastioiden) ja ruostumattomasta teräksestä valmistettujen ruokailuvälineiden (CN-koodit 7323 93 90, 8215 20 10) liikevaihto yhteisössä oli vuonna 1990 251,6 ja 38,6 miljoonaa ecua, vuonna 1992 281,6 ja 38,9 miljoonaa ecua. Espanja ilmoitti muiden jäsenvaltioiden kanssa käydyn kaupan liikevaihdoksi vuonna 1990 17,9 ja 3,2 miljoonaa ecua, vuonna 1992 17,7 ja 2,6 miljoonaa ecua.

Indosan konkurssiin asettamisen jälkeen vuonna 1994 ruostumattomasta teräksestä valmistettujen keittiö- ja taloustarvikkeiden (paitsi pöytäastioiden) (CN-koodi 7323 93 90) liikevaihto nousi 181,3 miljoonaan ecuun. Samana vuonna Espanja ilmoitti muiden jäsenvaltioiden kanssa käydyn kaupan liikevaihdoksi 16,7 mi1joonaa ecua. Vuonna 1997 samojen tuotteiden kaupan määrä yhteisössä oli 230,6 miljoonaa ecua. Samana vuonna Espanja ilmoitti muiden jäsenvaltioiden kanssa käydyn kaupan liikevaihdoksi 17,5 miljoonaa ecua.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaan jokainen kyseisessä artiklassa esitettyä kuvausta vastaava tuki on yhteismarkkinoille soveltumaton. EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa luetellaan yhteismarkkinoille soveltuvat tuet. Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille on tutkittava yhteisön eikä jäsenvaltion tasolla. Yhteismarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja EY:n perustamissopimuksen 3 artiklan g kohdassa mainitun tavoitteen huomioon ottaen, EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa mainitut poikkeukset on tulkittava erittäin tarkasti tukiohjelmista ja yksittäisiä avustuksista päätettäessä.

Poikkeuksia voidaan soveltaa ainoastaan silloin, kun komissio katsoo, että pelkät markkinavoimat eivät riitä ohjaamaan tuensaajia toimimaan siten, että EY:n perustamissopimuksessa tarkoitetut tavoitteet täyttyisivät. Mikäli edellä mainittuja poikkeuksia sovelletaan tapauksissa, jotka eivät vastaa edellä mainittuja tavoitteita ja joissa tuki ei ole tarpeen niiden saavuttamiseksi, merkitsee sellaisen edun myöntämistä tiettyjen jäsenvaltioiden teollisuuden aloille tai yrityksille, joka vahvistaisi niiden taloudellista tilaa ja muuttaisi jäsenvaltioiden välisen kaupan edellytyksiä vääristäen kilpailua ilman, että sitä voitaisiin perustella EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla yhteiseen etuun liittyvillä syillä.

a) **Vuonna 1989 soveltumattomaksi todetun tuen takaisinperiminen**

Kuten menettelyä aloitettaessa todettiin, vuonna 1989 päätöksessä 91/1/ETY yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun

tuen takaisinperintää koskeva tarkastelu on asianmukaista samoille yritykselle myönnettyä uutta tukea tutkittaessa. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on 15 päivänä toukokuuta 1997 asiassa C-355/95 P, Textilwerke Deggendorf GmbH vastaan komissio ja Saksa ([13]), antamassaan tuomiossa todennut, että komissio voi uuden tuen soveltuvuutta arvioidessaan ottaa huomioon uuden tuen sekä aikaisemmin myönnetyn laittoman ja takaisin maksamattoman tuen kilpailua vääristävän yhteisvaikutuksen.

Fogasan myöntämä 2 085 miljoonan Espanjan pesetan markkinaehdoista poikkeava laina päätettiin muuttaa vuonna 1990 markkinaehtoiseksi. Koska yritykset eivät silti noudattaneet ehtoja, Fogasa aloitti pakkoperinnän, joka johti Magefesa-yhtymän tavaramerkkien takavarikointiin.

Tarkasteltaessa Baskimaan, Cantabrian ja Andalusian aluehallintojen myöntämiä 1 580 miljoonan Espanjan pesetan lainatakauksia ja 1 104 miljoonan Espanjan pesetan tukia, joita ei tarvitse maksaa takaisin, koskevia kysymyksiä Espanjan viranomaiset ovat ilmoittaneet seuraavaa:

— *Baskimaan autonominen aluehallinto*: Ensimmäinen, 300 miljoonan Espanjan pesetan takaus myönnettiin Indosalle 21 päivänä tammikuuta 1996. Toinen 672 miljoonan Espanjan pesetan takaus myönnettiin Ficodesalle 3 päivänä kesäkuuta 1986 käytettäväksi Indosassa ja muissa Magefesa-yhtymän Baskimaassa sijaitsevissa yrityksissä. Ilman näitä takauksia Indosa ja muut yritykset olisivat joutuneet lopettamaan toimintansa, koska niiden tila teki toiminnan jatkamiseen tarvittavan lainan saamisen mahdottomaksi. Magefesa-yhtymälle myönnetyistä 803 miljoonan Espanjan pesetan tuista on muistettava, että sen oli tarkoitus korvata niiden avulla osa palkoista ja korvauksista, joita Fogasa ei ollut maksanut työntekijöille, sillä ne olivat ylittäneet korvausten normaalin ylärajan. Näin ollen ei tuettu Ficodesaa vaan Indosaa ja muita yrityksiä. Komission mielestä päätöksen 91/1/ETY säännöksiä ei panna täytäntöön pelkästään liittämällä 2 168 717 623 Espanjan pesetan summa Ficodesan velkaluetteloon. Ensisijaisesti on korostettava autonomisen itsehallinnon hidasta toimintaa lainatakausten perumisessa tukien takaisinperinnässä. Toiseksi on huomioitava, että liittämällä lainat ainoastaan Ficodesan, muttei Indosan tai muiden Baskimaassa sijaitsevien Magefesa-yhtymän yritysten velkaluetteloon, Baskimaan aluehallinto on toiminut ikään kuin Ficodesa olisi ainoa soveltumattomasta tuesta hyötyvä osapuoli ja kyseisen tuen takaisinmaksaminen koskisi vain sitä. Todellisuudessa Ficodesa oli pelkkä väliyhtiö vailla tuotantoa, joka perustettin ainoastaan välittämään Baskimaan aluehallinnon myöntämää tukea Indosalle ja muille Baskimaassa sijaitseville Magefesa-yhtymän yrityksille.

  Edellä mainitun perusteella voidaan päätellä, ettei Baskimaan aluehallinnon myöntämien tukien takaisinperimistä ole toteutettu tehokkaasti, koska kyseistä tukea ei ole vaadittu takaisin siitä hyötyneiltä yrityksiltä.

— *Andalusian autonominen aluehallinto*: Manufacturas Damma oli pelkkä väliyhtiö vailla tuotantoa, joka perustettiin ainoastaan välittämään Andalusian aluehallinnon myöntämää tukea Migsalle, autonomisen aluehallinnon alueella sijaitsevalle Magefesa-yhtymän teollisuusyritykselle. Yhteensä 29 miljoonan Espanjan pesetan suuruiset tuet, joita ei tarvitse maksaa takaisin, antoivat Migsalle mahdollisuuden maksaa osan irtisanotuille työntekijöille maksamatta jääneistä palkoista ja korvauksista. Näin ollen helpotettiin Migsan eikä Manufacturas Damman kustannuksia. Toisaalta ilman 96 miljoonan Espanjan pesetan lainatakauksia Migsa olisi joutunut lopettamaan toimintansa, sillä sen taloudellinen tilanne teki sen toiminnan jatkamiseen tarvittavan lainan saamisen mahdottomaksi. Andalusian aluehallinnon toteuttamista toimenpiteistä huolimatta päätöksessä 91/1/ETY asetetut vaatimukset eivät komission mielestä toteudu. Komissio ei ole myöskään samaa mieltä Espanjan hallituksen kanssa, jonka mukaan soveltumaton tuki myönnettiin Manufacturas Dammalle eikä Migsalle ja siksi tuen takaisin maksaminen koskee ainoastaan Manufactures Dammaa.

  Edellä mainitun perusteella voidaan päätellä, että Andalusian aluehallinnon myöntämien tukien takaisinperintää ei ole todellisuudessa toteutettu, koska kyseistä tukea ei ole vaadittu takaisin siitä hyötyneiltä yrityksiltä.

— *Cantabrian autonominen aluehallinto*: Samoista syistä kuin Baskimaan ja Andalusian aluehallintojen tapauksessa, voidaan tässäkin päätellä, ettei Cantabrian aluehallinnon myöntämien tukien takaisinperimistä ole tosiasiassa toteutettu, koska kyseistä tukea ei ole vaadittu takaisin siitä hyötyneiltä yrityksiltä.

Asiassa *Deggendorf* annetun tuomion perusteella oli asianmukaista tarkastella vuonna 1989 tehdyssä päätöksessä 91/1/ETY yhteismarkkinoille soveltumattomaksi todetun tuen takaisinperintää ennen samoille yrityksille myönnetyn uuden tuen tutkimista.

b) **Päätöksen 91/1/ETY jälkeen myönnetty uusi tuki**

Fogasan vuosina 1989—1998 Indosan, Cunosan, Migsan ja Gursan työntekijöille suorittamat maksut ja työ- ja sosiaaliministeriön Indosan työntekijöille suorittamat maksut

Fogasa oli maksukyvyttömän yrityksen seuraaja lain nojalla ja suoritti tällä perusteella maksut. Fogasan toimenpiteet koskevat yleisesti ja automaattisesti, ilman toimialakohtaisia rajoituksia kaikkia säädöksissä asetetut edellytykset täyttäviä työntekijöitä.

([13]) Kok. 1997, S. I-2549.

Espanjan viranomaiset ovat myös ilmoittaneet, etteivät Fogasa ja Magefesa-yhtymä ole tehneet päätöksessä 91/1/ETY mainitun soveltumattomaksi todetun sopimuksen kaltaista "takaisinmaksusopimusta", jossa määrättäisiin yleisistä markkinaehdoista poikkeavasta lainasta.

Poikkeukselliset tuet, jotka työministeriö oli myöntänyt irtisanotuille työntekijöille, ovat komissiolle toimitettujen tietojen mukaan valtion toimenpide, jolla pyritään takaamaan mahdollisimman asianmukainen työttömyysturva. Sitä paitsi tämä päätös tehtiin Indosan työntekijöiden irtisanomisen jälkeen ja sen tarkoituksena oli antaa työntekijöille sosiaaliturva, joka täydensi yrityksen lainsäädännön nojalla maksamaa sosiaaliturvaa. Näin ollen tuki ei hyödyttänyt yritystä eikä siis ole Indosalle myönnettyä tukea vaan työntekijöiden sosiaaliseen asemaan positiivisesti vaikuttava poikkeuksellinen tuki.

Komission tarkastelussa ei ole ilmennyt, että näihin toimenpiteisiin sisältyisi tukea.

Jatkuva verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättäminen

Espanjan viranomaisten toimittamista tiedoista ilmenee, että Magefesa-yhtymä on vuodesta 1989 ja jo sitäkin edeltävänä aikana systemaattisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan veroviranomaisia ja sosiaaliviranomaisia kohtaan, vaikka viranomaiset olisivat voineet aloittaa oikeudelliset toimenpiteet (takavarikointi ja välitön pakkoperintä).

Indosa ja Cunosa asetettiin konkurssiin työntekijöiden vaatimuksesta. Julkisten velkojien vaateiden liittäminen Magefesan, Indosan ja Cunosan velkaluetteloon oli Espanjan lainsäädännön mukaan sopivin toimenpide, jolla voitaisiin turvata edes osittainen velkojen takaisinmaksu sosiaaliturvaviranomaisille sekä valtiollisen ja kunnan veroviranomaiselle. Cunosan realisointimenettely on käynnissä. Espanjan viranomaiset ovat esittäneet asiakirjoja todisteeksi siitä, että CMD (Indosan haaraliike) ja LCC (Cunosan seuraajayritys) maksavat veroja ja sosiaaliturvamaksuja.

Valtion veroviranomainen ja sosiaaliviranomainen totesivat velkojen perimisen Migsan ja Gursan osalta mahdottomaksi, lukuun ottamatta Gursan verovelkoja valtiolle. Kummassakaan tapauksessa konkurssia ei ollut vaadittu. Osa Migsan ja Gursan entisistä työntekijöistä perusti uudet yritykset, Idisurin 22 päivänä huhtikuuta 1993 ja Vitrinorin 27 päivänä maaliskuuta 1995. Uudet yritykset tekivät sopimukset edeltäjiensä kanssa koneiden ja toimitilojen käytöstä. Espanjan viranomaiset ovat osoittaneet, että Idisur ja Vitrinor suorittavat maksuja valtion veroviranomaiselle ja sosiaaliviranomaiselle.

Espanjan viranomaiset ilmoittivat luopuneensa konkurssimenettelyn aloittamisesta, koska siitä aiheutuvat kustannukset olisivat ylittäneet velallisen omaisuudesta huutokauppaamalla saatavat tulot. Konkurssimenettelyn aloittaminen tällaisessa tapauksessa edellyttää yksittäisten toimenpiteiden ja niistä aiheutuvien kustannusten tapauskohtaista tutkimista. Espanjan viranomaisten mukaan kyseisen tutkimuksen perusteella julkisten velkojen perimisen toteaminen mahdottomaksi oli taloudellisesti kannattavampaa kuin konkurssimenettelyn aloittaminen. Espanjan viranomaiset eivät ole kuitenkaan tähän mennessä toimittaneet eri toimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia vertailevaa analyysia. Vaikka kustannusarvio osoittaisikin konkurssimenettelystä luopumisen edullisemmaksi, se ei muuttaisi tosiasiaa, että luopuminen mahdollisti tässä tapauksessa, jossa takavarikko ja hallinnolliset pakkokeinot olisivat Espanjan viranomaisten mukaan jääneet jakokelpoisten varojen puuttuessa tuloksettomiksi, yhtiön toiminnan jatkumisen sen huonosta tilanteesta huolimatta ja sen vapauttamisen vero- ja sosiaaliturvamaksuvelvoitteista, toisin kuin sen kilpailijat. Maksamattomien verojen ja sosiaaliturvamaksujen huomattavan suuri summa, joka on seurausta yrityksen toiminnan jatkumisesta, ylittää varmasti konkurssimenettelystä aiheutuvat kustannukset.

Komissio tutki lisäksi, pyrkivätkö julkiset velkojat toiminnallaan parantamaan vero- ja sosiaaliturvamaksuvelkojen takaisinmaksamisen todennäköisyyttä. Espanjan viranomaiset eivät ole vahvistaneet oletuksen mahdollista paikkansapitävyyttä kertaakaan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aikana. Yritystoiminnan jatkamisen seurauksena oli merkittävä vero- ja sosiaaliturvamaksuvelkojen kasvu ([14]). Lisäksi Gursan ja Migsan velkojen takaisinmaksu julistettiin mahdottomaksi, poikkeuksena ainoastaan Gursan velat valtion veroviranomaiselle. Indosan ja Cunosan tapauksessa konkurssimenettely aloitettiin työntekijöiden pyynnöstä.

Mikäli Espanjan viranomaisten perustelut hyväksyttäisiin, se antaisi jokaiselle sellaiselle yritykselle, jolla ei ole jakokelpoisia varoja, eli yritykselle, jota vastaan aloitettu pakkoperintä jäisi tuloksettomaksi, mahdollisuuden jatkaa toimintaansa markkinoilla ilman vero- ja sosiaaliturvavelvoitteita siihen saakka, kunnes joku muu velkoja vaatisi sen konkurssiin asettamista.

Tämän vuoksi komissio päättelee, että vuodesta 1989 jatkuva systemaattinen vero- ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyöminen konkurssiin asettamiseen tai toiminnan lakkauttamiseen saakka merkitsee valtion varojen siirtämistä Indosan, Cunosan, Migsan ja Gursan tukemiseksi sekä näiden yritysten kilpailuolosuhteiden parantamista, sillä ne eivät joudu suorittamaan kyseisiä maksuja, toisin kuin normaalioloissa toimivat kilpailijansa. Näin ollen kyse on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesta tuesta.

Se seikka, että vero- ja sosiaaliviranomaiset eivät ole virallisesti luopuneet saataviensa takaisinperinnästä (niin että ne lain

([14]) Indosan konkurssipesän hoitajan 4 päivänä lokakuuta 1995 esittämän Indosan konkurssimenettelyä käsittelevän kertomuksen mukaan eräät verovelat ovat peräisin vuodelta 1982.

mukaisesti ovat edelleenkin olemassa eikä niitä ole mitätöity) merkitsee sitä, että yritykset ovat saaneet jatkaa toimintaansa laiminlyöden velvollisuutensa vero- ja sosiaaliviranomaisia kohtaan ([15]). Kilpailijoilla ei samana ajanjaksona ollut vastaavia taloudellisia etuja. Espanjan viranomaisten toimittamien tietojen mukaan kyse on seuraavista summista:

(ESP)

	Sosiaaliturvaviranomaiset	Valtion veroviranomainen	Aluehallinnon veroviranomainen
Indosa	4 602 668 983	210 794 754	1 898 219 433
Cunosa	1 772 814 657	790 999 650	—
Migsa	586 934 823		—
Gursa	2 767 769 021	525 401 696	—

Migsan verovelkoja valtion veroviranomaisille ei ole ilmoitettu komissiolle. Espanjan viranomaisten on vielä määritettävä se.

Indosan konkurssiin asettamisen jälkeinen jatkuva verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättäminen

EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittaminen on antanut komissiolle mahdollisuuden osoittaa Indosan konkurssiin asettamisen (19 päivänä heinäkuuta 1994) jälkeisten ja toukokuuhun 1997 saakka jatkuvien vero- ja sosiaaliturvamaksuvelvollisuuksien laiminlyöntiä koskevien valitusten tiedot oikeiksi ja perustelluiksi. Lisäksi komissiolla oli menettelyn aikana mahdollisuus osoittaa, että kyse oli EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesta tuesta.

Voimassa olevassa Espanjan lainsäädännössä ei säädetä ”toiminnan jatkamisesta” konkurssin jälkeen. Konkurssilainsäädännön erityispiirteisiin ja julkisten saatavien määrään nähden toiminnan jatkaminen ja vero- ja sosiaaliturvamaksujen jatkuva laiminlyöminen ovat vero- ja sosiaaliviranomaisten etujen vastaisia. Se johtaa automaattisesti konkurssipesän omaisuuden pienenemiseen ja konkurssipesän hoitamisesta aiheutuva velka (niin sanottu konkurssipesän velka), kuten verot ja sosiaaliturvamaksutkin, ovat etuoikeusjärjestyksessä muiden velkojien vaatimusten edellä.

([15]) Julkisasiamies Jacobs katsoo 24 päivänä syyskuuta 1998 asiassa C-256/97, D.M. Transport SA tekemissään päätelmissä, että ”epäilemättä sosiaalimaksujen maksamatta jättämisen jatkuva ja suurpiirteinen suvaitseminen voi tietyissä olosuhteissa suoda yritykselle merkityksellisiä etuja kilpailussa ja vastata äärimmäisessä tapauksessa jopa velkojen mitätöimistä” (ei vielä julkaistu, 33 kohta epävirallinen käännös).

Espanjan hallituksen toimittamien asiakirjojen perusteella komissio päättelee, että Indosan konkurssinjälkeinen toiminta hyväksyttiin velkojien kokouksessa 30 päivänä tammikuuta 1995. Kokouksen pöytäkirjasta ei ilmene sosiaaliviranomaisten tai valtion ja alueellisten veroviranomaisten vastustaneen päätöstä. Näillä viranomaisilla, yhdessä muiden julkisten velkojien kanssa, olisi ollut saataviensa suuruuden perusteella tarpeeksi ääniä vastustaakseen Indosan toiminnan jatkumista.

Espanjan viranomaiset eivät ole selittäneet millään tavalla, miksi julkiset velkojat eivät käyttäneet oikeuttaan vastustaakseen edellä mainittua päätöstä.

Edellä esitetyn perusteella Indosan konkurssinjälkeisen toiminnan hyväksyminen voidaan lukea julkisten velkojien toiminnan ansioksi velkojien kokouksessa 30 päivänä tammikuuta 1995.

Komissio on tutkinut, johtuiko julkisten velkojien toiminta yrityksestä lisätä 6 749 698 323 Espanjan pesetan suuruisten vaateiden takaisinmaksun todennäköisyyttä. Espanjan viranomaiset eivät ole missään vaiheessa EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aikana todistaneet tätä oletusta oikeaksi. Toisaalta julkisten velkojien, erityisesti Baskimaan veroviranomaisten, tehtävänä olisi ollut asettaa toiminnan jatkuminen riippuvaiseksi siitä, että Indosa suorittaa vero- ja sosiaaliturvamaksut, ja estää täten velan kasvu, sillä he tiesivät, että Indosan toiminnan jatkuminen konkurssin jälkeen johtaisi uuteen velkaantumiseen johtuen yrityksen vaikeasta tilanteesta ja aikaisemmista veroveloista, joiden maksamista sosiaali- tai veroviranomaiselle on vuosien ajan vältelty. Espanjan konkurssilainsäädännön erikoispiirteiden vuoksi kyseisten velkojen kasvu aiheuttaa konkurssipesän automaattisen pienenemisen, sillä konkurssipesän hoitamisesta aiheutuva velka (niin sanottu konkurssipesän velka), kuten verot ja sosiaaliturvamaksut, ovat etuoikeusjärjestyksessä muiden velkojien vaatimusten edellä. Yksityinen velkoja ei olisi toiminut tavalla, joka rajoittaa hänen mahdollisuuksiaan periä saatavansa.

Julkisten velkojien toimintaan ovat vaikuttaneet muut syyt kuin valtion pyrkimys varmistaa saataviensa takaisinmaksu mahdollisimman suurelta osalta. Lisäksi maksamattomien verojen ja sosiaaliturvamaksujen huomattava suuruus osoittaa, että Indosan toiminnan jatkamisen tarkoituksena oli taloudellisen toiminnan tukeminen, joka ei olisi ollut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa muutoin mahdollista.

Komission mielestä verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamatta jättäminen merkitsee valtion varojen siirtämistä Indosalle ja luo sille kilpailuedun, koska sen ei tarvitse tavanomaisissa markkinaoloissa toimivien kilpailijoidensa tavoin suorittaa kyseisiä veroja ja maksuja. Se, että edunsaaja on Indosan kon-

kurssipesä eikä alkuperäinen Indosa-yritys, ei vaikuta tähän johtopäätökseen.

Se, etteivät vero- ja sosiaaliviranomaiset virallisesti luopuneet saatavistaan (niin että ne ovat lain mukaan edellenkin voimassa olevia velkoja) ei muuta sitä tosiasiaa, että yritys pystyi jatkamaan toimintaansa maksamatta veroja ja sosiaaliturvamaksuja ([16]). Indosan kilpailijat eivät nauttineet vastaavia etuja samana aikana. Sitä paitsi konkurssiin asettamisen jälkeen veroja sosiaaliturvamaksujen laiminlyömisestä syntyneet velat kuuluvat konkurssipesän hallinnointiin (konkurssipesän velka) ja ne voidaan Espanjan lainsäädännön mukaan periä erillisessä menettelyssä. Espanjan viranomaisten toimittamista tiedoista selviää, ettei tällaista menettelyä aloitettu, vaikka vero- ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyömisestä aiheutuvan velan suuruus on huomattava.

Näin ollen voidaan päätellä, että Indosan maksamatta jättämät 1 282 117 590 Espanjan pesetan suuruiset sosiaaliturvamaksut, konkurssiin asettamisen (19 päivänä heinäkuuta 1994) ja huhtikuun 1997 välisenä aikana syntyneiden tarkemmin määrittelemättömien verovelkojen maksun laiminlyönti ja Indosan julkisten velkojien hyväksymä yritystoiminnan jatkuminen taloudellisten vakuuksien puuttumisesta huolimatta, ovat EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea.

Biskajan veroviranomaiselle maksettavien velkojen määrää ei ilmoitettu komissiolle. Espanjan veroviranomaisten on vielä määritettävä se.

Näin ollen todetaan, että

— Indosan, Cunosan, Migsan ja Gursan ennen konkurssiin asettamista tai yritystoiminnan keskeyttämistä, sekä

— Indosan konkurssiin asettamisen jälkeen

maksamatta jättämät verot ja sosiaaliturvamaksut ovat EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea.

Myönnetty tuki ei kuulu hyväksyttyihin tukiohjelmiin ja siitä olisi näin ollen pitänyt ilmoittaa erikseen EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Espanjan viranomaiset eivät ole täyttäneet tätä vaatimusta ja näin ollen tuki on myönnetty laittomasti. EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan poikkeuksia ei voida soveltaa tässä tapauksessa, sillä tuen tavoitteet eivät täytä kyseisen määräyksen edellytyksiä. Sitä paitsi Espanjan hallitus ei ole tässä päätöksessä käsiteltyjen, tuiksi määriteltyjen toimenpiteiden yhteydessä vedonnut EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohtaan.

Tarkasteltaessa EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan poikkeuksen mukaisesti taloudellisen kehityksen edistämiseen tietyillä alueilla myönnettyä tukea on muistettava, että San Roquesia (Cádiz) lukuun ottamatta, yhdelläkään alueella, jolla Indosa, Gursa ja Cunosa harjoittavat toimintaansa — Derio (Biskaja), Guriezo ja Limpias (Cantabria) — ei ole a alakohdan edellyttämää poikkeuksellisen alhaista elintasoa tai vakavaa vajaatyöllisyyttä. Siitä huolimatta, että yritykset sijaitsevat EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määritellyillä tukialueilla, kyseessä ei ole tämän artiklan mukainen alueiden taloudellista toimintaa ja kehitystä edistävä tuki, sillä se myönnettiin toimintatukena vaatimatta sijoitusten tekemistä tai työpaikkojen luomista. San Roquesissa (Cádiz) tukea ei myönnetty voimassa olevan aluetukiohjelman puitteissa. Lisäksi tukia voidaan poikkeustapauksissa myöntää EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytyksiä vastaavilla alueilla, mikäli kyse on vaikeuksissa olevista yrityksistä ja mikäli kyseinen tuki myönnetään tarkoin määriteltyjen ehtojen mukaisesti, kuten jäljempänä selvitetään.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan b alakohdassa mainittuja poikkeuksia ei myöskään voida soveltaa, sillä kyse ei ole ”Euroopan yhteistä etua koskevasta tärkeästä hankkeesta” tai ”vakavan häiriön poistamisesta Espanjan taloudessa”. Espanjan viranomaiset eivät vedonneet näihin poikkeuksiin.

EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohtaan sisältyy myös ”tuen myöntämistä tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseksi” koskeva poikkeus. Indosalle, Cunosalle, Migsalle ja Gursalle myönnetty tuki katsotaan vaikeuksissa oleville yrityksille myönnetyksi tueksi.

Tukeen ei voida soveltaa EY:n perustamissopimuksessa 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen poikkeuksien osalta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevia yhteisön suuntaviivoja ([17]).

Tuki ei vastaa edellä mainittujen suuntaviivojen edellytyksiä. Rakenneuudistustukiin on liityttävä toteuttamiskelpoinen rakenneuudistussuunnitelma ja se on esitettävä yksityiskohtaisesti komissiolle. Tässä tapauksessa Espanjan viranomaiset eivät ole toimittaneet todistetta siitä, että tuet olisivat osa yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamiseen tähtäävää rakenneuudistussuunnitelmaa. Indosan vuonna 1996 Baskimaan alueviranomaisille esittämää suunnitelmaa ei ole hyväksytty, sillä se ei muun muassa sisältänyt realistista, Indosan julkisia velkoja (kunnallisverot, sosiaaliturvamaksut jne.) koskevaa suunnitelmaa.

Indosan nykyinen positiivinen kassavirta ei vaikuta siihen tosiasiaan, että muiden kyseessä olevien yritysten tavoin Indosa on pystynyt jatkamaan toimintaansa pääasiassa vuonna 1989 myönnetyn tuen perimättä jättämisen ja vero- ja sosiaaliturva-

([16]) Katso alaviite 15.

([17]) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

maksujen laiminlyömisen ansiosta. Muussa tapauksessa Indosa olisi joutunut lopettamaan toimintansa.

Tästä johtuen komissio on sitä mieltä, että tuki on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltumatonta eikä siihen sisälly mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamiseen vaadittavia edellytyksiä.

Todettuaan tuen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi komissio vaatii kyseistä jäsenvaltiota perimään myönnetyn tuen takaisin ([18]). Koska tämä pitää paikkansa myös tässä Indosan, Cunosan, Migsan ja Gursan hyväksi toteutettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä, tuki on perittävä takaisin.

Tuki on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön menettelyjen ja määräysten mukaisesti ja siitä on myöntämispäivästä sen todelliseen takaisinmaksupäivään asti perittävä korkoa, joka lasketaan myöntämispäivänä Espanjassa aluetuen nettoavustusekvivalentin laskennassa käytetyn viitekoron mukaan ([19]).

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella kyseisiä sääntöjä on noudatettava siten, etteivät ne tee yhteisöjen lainsäädännön edellyttämää takaisinperintää käytännössä mahdottomaksi. Menettelytapoihin liittyvät tai muut toimenpiteen toteuttamisesta aiheutuvat vaikeudet eivät vaikuta sen lainvoimaisuuteen ([20]).

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Jatkuvasta verojen ja sosiaaliturvamaksujen laiminlyömisestä muodostuva tuki, josta hyötyivät

— Indosa ja Cunosa niiden konkurssiin asettamiseen asti;

— Migsa ja Gursa niiden toiminnan keskeyttämiseen asti;

— Indosa sen konkurssiin asettamisesta lähtien toukokuuhun 1997 saakka;

on laitonta, sillä myöntäessään tukea Espanja on laiminlyönyt EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisia velvollisuuksiaan.

Tuki on EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltumatonta, sillä se ei täytä kyseisen artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamiselle asetettuja edellytyksiä.

2 artikla

1) Espanjan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin 1 artiklassa tarkoitetun laittomasti myönnetyn tuen takaisinperimiseksi tuensaajilta.

2) Tuki on perittävä takaisin Espanjan lainsäädännön menettelyjen ja määräysten mukaisesti. Takaisinperittävään tukeen on lisättävä korko tuen myöntämispäivästä sen todelliseen takaisinmaksupäivään asti. Korko lasketaan Espanjan aluetukien nettoavustusekvivalentin laskennassa käytetyn viitekoron perusteella.

3 artikla

Espanjan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta päätöksen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 14 päivänä lokakuuta 1998.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen

([18]) Komission tiedonanto EYVL C 318, 24.11.1983, s. 3. Katso myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 70/72, komissio vastaan Saksa, 12.7.1973 antama tuomio (kok. 1973, s 813) sekä asiassa 310/85, Deufil GmbH und Co. vastaan komissio, 24.2.1987 antama tuomio (kok. 1987, s. 10).

([19]) Komission 4 päivänä maaliskuuta 1991 jäsenvaltioille lähettämä kirje SG (91) D/4577. Katso myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 142/87, Belgia vastaan komissio, 21.3.1990 antama tuomio (kok. 1990, s. I-959).

([20]) Katso alaviitteessä 19 mainitun tuomion 58—63 kohta.